

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПРАКТИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА
ПСИХОЛОГІЯ: МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ»**

1-2 липня 2016 р.

м. Запоріжжя

**НАПРЯМ 4. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.
СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ**

Ігрові технології в початковій школі
Руйцак М. В. 94

()особливості використання педагогічних технологій в
навчанні початкового курсу інформатики
Шиман О.І. 100

НАПРЯМ 5. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Психологічне обґрунтування використання ляльок - «моральних путівників» як
різновиду методу «persona dolls» у моральному вихованні дошкільників
Лохвицька Л. В. 105

Психологічні аспекти впровадження навчання,
базованого на дослідженнях, у ВНЗ
Столярчук О. А. 109

Соціально-психологічні прояви дезадаптації
в емоційно депривованих дітей молодшого шкільного віку
Цумарева Н. В. 112

Формування ціннісних орієнтацій школярів
як психолого-педагогічна проблема
Шевчишена О. В. 116

**НАПРЯМ 6. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ**

Вплив життєстійкості на особистісний розвиток в студентському віці
Бабатіна С. І. 119

Поняття особистісних детермінант в психологічній науці
Берющева І. Л. 123

Агресія як фактор порушення поведінки людини
Будяняський М. Ф. 127

Вирішення питань особистісного зростання
майбутніх фахівців засобами арт-терапії
Буланкіна І. Г. 129

Умови становлення професійної свідомості особистості
Дробот О. В. 133

Психологічне та суб'єктивне благополуччя:
особливості розмежування і диференціації понять
Каргіна Н. В. 136

Подвійна фаховізація розуму магістрів-психологів у сфері вищої освіти
Коваленко В. О. 140

Подальші наукові розвідки будуть спрямовані на визначення і дослідження психолого-педагогічних детермінант морального виховання дошкільників.

Література:

1. Лохвицька Л. Ляльки-«моральні путівники» / Любов Лохвицька // Палітра педагога. - 2015. - № 6. - С. 3-9.
2. Лохвицька Л. В. Особистість дошкільника: Дорога до Я-морального : [навч. посіб] / Л. В. Лохвицька. - Тернопіль : Мандрівець, 2016. - 408 с.
3. Хьелл Л. Теории личности / Хьелл Ларри А., Зиглер Дэниел Дж. - СПб. : Питер, 2004. - 607 с. : ил. - (Серия «Мастера психологии»).
4. Krause V. A. Magie mit Methode Persona Dolls unterstiitzen Dialoge mit Kindern / Von Anke Krause [Elektronische Ressource]. - Regime Zugang: http://www.koerber-stiftung.de/uploads/tx_smskoerberimport/Kinderwelten_Persona_Doll.pdf

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАННЯ, БАЗОВАНОГО НА ДОСЛІДЖЕННЯХ, У ВНЗ

Столярчук О. А.

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

*Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

У сучасному інформатизованому суспільстві знання, засвоєні студентами, мають забезпечити їх спроможність ефективно впоратися з викликами майбутнього. Відтак, після здобуття вищої освіти знання випускників можуть вже застаріти, але вироблені упродовж фахового навчання дослідницькі компетентності та навички самостійної роботи використовуватимуться надалі у професійній діяльності. Сучасні ВНЗ також зобов'язані готувати особистість, здатну приймати відповідальні рішення як вузькофахового, так і міжгалузевого характеру.

Реалізація цього завдання можлива шляхом впровадження у вищій освіті навчання, базованого на дослідженнях. Хоча фрагментарне використання цієї форми навчання студентів є традиційним для вищої освіти, однак

останнім часом постає питання про запровадження у вишах дослідницько-інноваційної діяльності майбутніх фахівців. Проведений вітчизняним науковцем В.І. Меняйло аналіз наукових публікацій дозволяє зробити висновок, що мета дослідницько-інноваційної діяльності в освіті полягає в набутті студентами функціональної навички дослідження як універсального способу опанування дійсності, розвитку інноваційного стилю мислення, ствердженні активної особистісної позиції майбутнього фахівця [1, с. 157].

Специфічними ознаками вишівського навчання, базованого на дослідженнях, є його інтенсивний, інноваційний і студентоцентризований характер, оскільки саме студенти постають повноцінними суб'єктами - замовниками та виконавцями - власної професіоналізації. Головним засобом реалізації дослідницького навчання студентів є їх провідна діяльність - навчально-професійна. Як слушно зазначають українські вчені Л.Г. Подоляк та В.І. Юрченко, однією з характерних для навчально-професійної діяльності студентів ознак є «...вивчення не основ наук (як у школі), а самі науки в їх розвитку. При цьому самостійна робота студентів зближується з науково-дослідною роботою викладачів, тобто забезпечується єдність навчальної та наукової роботи студентів» [2, с. 76]. Після аналізу матеріалу, постановки проблеми та завдань, короткого інструктажу студенти самостійно вивчають наукові джерела, формують гіпотезу, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру. Відповідно, допитливість, ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в навчально-дослідницькій діяльності майбутніх фахівців найбільш повно, а їх методи навчальної роботи безпосередньо трансформуються у методи наукового дослідження.

Щодо викладача навчання, базоване на дослідженнях, втілюється у класичному принципі його фахової діяльності - єдності дослідження та викладання. Водночас змінюються орієнтири професійно-педагогічної позиції викладача, яка має бути спрямованою не на передачу знань студентам, а на інтерактивну взаємодію з ними на засадах партнерства, що забезпечує високу продуктивність спільного науково-дослідницького пошуку. Діяльність викладача передбачає мотивування студента шляхом демонстрації теоретичної та прикладної значущості підвищення його компетентності; інструктаж; поточне консультування; аналіз й оцінку результативності дослідження й активності студента. Викладач постає перед майбутнім фахівцем як науковий наставник і партнер, фасилітатор та тьютор, а найбільш плідною формою взаємодії є їх спільні наукові дослідження.

Типовою психологічною перешкодою реалізації навчання, базованого на дослідженнях, викладачем постає його невмотивованість, зумовлена рядом чинників:

- пріоритетність наукової діяльності над педагогічною,
- усталений репродуктивний стиль методики викладання,
- усвідомлення та уникнення більш значних витрат енергії та часу порівняно з традиційним викладанням,
- страх перевантажити студентів, похитнути їх віру в «абсолютність» наукових істин,
- авторитарний характер взаємодії зі студентами, недооцінка їх інтелектуально-пошукового потенціалу,
- ухилення від індивідуального підходу до студентів.

На заваді реалізації викладачем дослідницького навчання студентів може стати й почуття «некерованості», хаотичності процесу їх професійного становлення, а також складність бального оцінювання навчально-дослідницьких досягнень студента. Ймовірність цих проблем підсилюється багатогранністю та віддаленістю психологічних надбань студента, що залучений до дослідницького навчання. Йдеться, зокрема, про розвиток творчих здібностей майбутнього фахівця, становлення його наукового світогляду, а також потужний стрибок у інтелектуальному поступі, що відображається в розвитку логічного, продуктивного, дивергентного й інтроспективного мислення, збагаченні продуктивної уяви та формуванні індивідуального стилю інтелектуальної діяльності. Дослідницьке навчання студента забезпечує універсалізацію його компетентностей за рахунок міждисциплінарних пошуків, інтегрує інтелектуальні та вольові ресурси через розвиток навичок самостійного осмислення проблемних ситуацій та прийняття відповідальних рішень. По суті, успішно втілюється один із повідних напрямів професіоналізації, на якому наголошують Л.Г. Подоляк та В.І. Юрченко, а саме «...фахівець із вищою освітою повинен оволодіти не тільки знаннями, вміннями й навичками, а й самостійно виробляти засоби досягнення поставлених професійних цілей, а для цього повинні бути сформовані механізми планування своєї діяльності, програмування своїх дій, оцінки результатів і можливості їх корекції» [2, с. 81].

Впровадження дослідницького навчання майбутніх фахівців передбачає поетапність відповідно до рівня здобуття ними професійної освіти. Так, для майбутніх бакалаврів доречним є локальне застосування цієї форми навчання, тоді як щодо магістрантів прийнятною є фронтальна реалізація навчан-

ня, базованого на дослідженнях. Реалізація дослідницького навчання майбутніх фахівців не має обмежуватись лише виконанням ними курсових і дипломних робіт, а передбачає більш широкий спектр застосування методичних форм, методів і засобів. Водночас навчання, базоване на дослідженнях, вимагає серйозного психологічного підґрунтя щодо студентів, як-от сформованої пізнавально-пошукової мотивації й активності, достатнього інтелектуального потенціалу та вольових ресурсів, розвинених навичок самоаналізу та самооцінки.

Література:

1. Меньяло В.І. Підготовка фахівців дослідницько-інноваційного типу як головне завдання вищої освіти / В.І. Меньяло // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. - Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. - 2015. - № 2(10). - С. 155-160.
2. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. -К.: Каравела, 2008. -351 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ В ЕМОЦІЙНО ДЕПРИВОВАНИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Цумарєва Н. В.

*старший викладач кафедри психології та педагогіки Кіровоградського інституту
ПВНЗ «Університет сучасних знань» м. Кіровоград, Україна*

Проблема адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування стала центром уваги багатьох науковців. Так, Р.А. Спітц, Дж. Боул- бі, Й. Лангмейєр, З. Матейчек, Р. Перрон, Т.Г. Бохан, Е.В. Галажинський, І.Ф. Демент'єва, І.Б. Дерманова, Г.В. Залевський, Б.А. Куган, В.М. Зубкова, І.А. Погодін, Н.М. Попова, А.М. Прихожан, Д.В. Рязанов, Г.М. Сапожніко- ва, Т.А. Толстих та ін. розглядали проблему адаптації дітей через призму пристосування до нових умов середовища та наслідків дезадаптації. З іншого боку, багато дослідників вивчали особливості емоційної сфери депривованих дітей та її вплив не тільки на формування самої особистості, але й по